

Plan for vedligeholdelse af Navet, matr. 63a

Hensigten med denne plan er at beskrive Navet, som området fremstår med forskellige naturtyper og beplantninger samt den blanding af begge, som findes mellem sommerhusene samt randområdet nærmest byen med legeplads m.v. Desuden er det hensigten at formulere en plan for, hvordan området ønskes vedligeholdt fremover. Dette inkluderer både en vision for, hvordan området skal fremstå endeligt og en beskrivelse af, hvordan der bør arbejdes hen mod denne tilstand.

Planen er dels en udmøntning af retningslinjerne for området fremlagt i Lokalplan nr. 87, dels udgør den et ønske om at sikre naturværdien i de tilgrænsende naturområder. Ifølge lokalplanen påhviler det ejerkredsen at vedligeholde både de fælles friarealer samt diverse beplantninger i randområdet og mellem sommerhusene.

Ønsket har været at tydeliggøre målene for indsatsen på den årlige arbejdsdag, hvor medlemmer fra lejerforeningen og borgerforeningen udfører en forud planlagt plejeindsats.

Hensigten med plejen af området er at skabe og opretholde en gunstig tilstand i de udpegede naturområder samt at skabe og opretholde en varieret beplantning i sommerhusområdet, hvor lokalplanens intention om en visuelt afskærmende beplantning tilgodeses, afvejet med sommerhusejernes ønsker om et vist udkig til fjorden.

I dag er flere delområder præget af en u hensigtsmæssig bevoksning. Det er målet med planen, at disse områder over en årrække skal føres hen imod den ønskede tilstand, både hvad angår arter og bevoksningskarakter.

Naturområder

Hele området kan opvise en række af forskellige naturområder. Således findes der 4 fremherskende naturtyper i området, nemlig strandeng, strandoverdrev med hedepræg, mose og kær med varieret flora samt kratskov med rigt fugleliv. Selve sommerhusområdet domineres af naturtypen kratskov. Desuden findes her fragmenter af en ældre granplantage. De øvrige naturtyper findes uden for det egentlige sommerhusområde.

Sumpen er iht. naturbeskyttelsesloven udpeget som mose, og størstedelen af området syd for Fælleden og Sumpen er omfattet af bestemmelserne i EF- fuglebeskyttelsesdirektiv og udpeget som Ramsar-område, som særligt sigter på beskyttelse af hav og strandfugle. Området langs kysten, som ligger indenfor strandbeskyttelseslinjen indgår desuden i habitatområde 15, Nibe Bredning, Halkær- og Sønderup ådal. Her er yderligere en række naturtyper f. eks strandenge beskyttet.

Oversigt over udpegede naturtyper

Lokalplanen for Navet.

Lokalplan 87 omfatter primært sommerhusområdet samt området ved fælled, boldbane og legeplads.

I lokalplanens afsnit 10 gives en beskrivelse af den ønskede bevoksning, de ønskede plantearter samt den nødvendige vedligeholdelse. De ønskede arter angives at være de for egnen karakteristiske løvfældende træarter eg, bøg, tjørn, syren og røn. Hvad angår eksisterende nåletræsbevoksninger, så bør de gradvist skal erstattes af løvtræer, bortset fra særligt udsatte steder.

Angående beplantningens karakter nævnes i afsnit 10.3, at sommerhusene skal ligge i en *lægivende og visuelt afskærmende beplantning med en højde mellem 2 og 6 meter.*

I afsnit 10.2 fastlægges, at der ikke må indrettes haver i området.

Områdebeskrivelse med plejetiltag

For at målrette vedligeholdelsesarbejdet er matr. 63a opdelt i mindre områder efter de karakteristiske anvendelser og naturtyper, som kan kræve forskellig indsats.

Det er hensigten i de udpegede naturområder at skabe og opretholde en gunstig tilstand, således at disse så vidt muligt passer til beskrivelsen af de pågældende naturtyper. Områdenummereringen refererer til oversigtskortet på sidste side.

Område 1	Området langs med Pallestien frem til nr. 1 og lidt ind på legepladsområdet
<u>Beskrivelse:</u> Nærmest Pallestien er området domineret af ret store træer, hovedsageligt ahorn, rødæl, hvidtjørn og enkelte ask. På den anden side af stien er det hovedsagelig hvidtjørn, der dominerer, dog med en del unge ahorn og enkelte birk.	
<u>Indsats:</u> Alle ahorn skoves væk. Ahorn regnes de fleste steder for en indslæbt og uønsket art, da den bortskygger de lyskrævende urtearter, der hører hjemme på naturtypen, ligesom den formerer sig meget aggressivt. De helt unge træer trækkes op, hvor det er muligt. Der tyndes ud blandt de øvrige arter. Dette kan gøres over en årrække på evt. 5-10 år, således at området får tid til at ændre karakter fra begyndende højskov til mere overdrevspræget bevoksning. I den fugtige del mod syd tyndes ud i birkene, sådan at en mere engpræget urteflora kan komme frem. Der er i området tidligere observeret orkideer. På vestsiden af Pallestien fjernes ligeledes al opvækst af ahorn, og en del af de største hvidtjørn samt de store piletræer og ege fjernes over en årrække. I dette område kan det overvejes at indføre et årligt høslæt for at fremme en naturlig eng-/overdrevsflora.	

Område 2	Mosen, lige syd for legeplads og sportsplads frem til hus nr. 27, 28 og 29
<u>Beskrivelse:</u> Området er præget af kraftig tilgroning med, birk, rødæl, pil, contortafyr og ask samt enkelte eg, hvidtjørn og alm. røn. Desuden findes en enkelt taks nær hus nr. 28. I området med mose nær Pallestien 1 findes desuden en stor bestand af små og store ahorn. Området er i Danmarks Miljøportal udpeget som mose, beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, hvor den naturlige bevoksning er lysåben med typiske moseurter samt enkelte pil og rødæl. Den sydlige og vestlige afgrænsning af det udpegede moseområde, omkring nr. 27 og 26, ligger noget højere end det nordlige og har ikke naturlig karakter af mose. Her	

er bevoksningen i højere grad præget af contortafyr, alm. røn og eg. Bevoksningen er ret tæt, og er nogle steder ved at nærme sig typen højskov.

Indsats:

Al ahorn skoves væk for at forhindre videre frøspredning, og små planter bør trækkes op. Ahorn må her ligesom i område 1 regnes for en indslæbt og uønsket art. I moseområdet fjernes desuden contortafyr. På de højere liggende arealer mellem sommerhusene fjernes på længere sigt al gran og fyr, idet der tyndes ud hvert andet år.

Mellem den nord-sydgående markvej og sommerhusene findes en del hybenroser. Her identificeres evt. forekomster af eg/røn, og hybenrose omkring disse ryddes for at sikre træernes fremvækst. Hvis der ikke findes sådanne træer, udplantes eg, røn eller tjørn. Når træerne begynder at komme op, ryddes alle forekomster af hybenrose med buskrydder. Efterfølgende opgraves alle rødder inden for hvert sammenhængende område.

For at genskabe en mere naturlig fugtighed for moseområdet, bør den udgravede drængrøft fyldes næsten op og stien hæves; alternativt kan der bygges en spang til at sikre stien gennem området. Dette kræver en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 fra kommunen, som varetager naturbeskyttelsesloven. Dette gælder også for en udtynding af birkene i mosen, som også bør gennemføres.

Vedr. den sydlige spids af området udpeget som mose (omkring hus nr. 27 & 28): Der tages kontakt til kommunen for om muligt at få afregistreret denne del, og generelt få afklaret hele Navets status i forhold til naturbeskyttelsesloven.

Område 3	Området mellem Fælledvej og sportspladsen og grænsende op til sommerhus nr. 10, 11, 18, 20 og 26
<u>Beskrivelse:</u> Området fremstår hovedsageligt med græs og enkelte steder lyng. Af større planter kan nævnes alm. gyvel og bjergfyr.	
<u>Indsats:</u> Der bør ske en fjernelse af græsset for at fjerne næringsstoffer og give bedre muligheder for mere lyskrævende græs- og urtearter. Dette kan ske enten ved høslæt eller ved afgræsning. Der bør desuden ske en løbende foryngelse af lyngen, enten ved slåning og fjernelse eller ved afgræsning. De eksisterende gyvelplanter bør skæres helt tilbage og slås regelmæssigt for at fjerne forekomsten eller i hvert fald holde den nede.	

Område 4	Det hesteskoformede område omkring de privatejede grunde Navet 8, 9 og ejendommen Fælledvej 1
<u>Beskrivelse:</u> I den vestlige del udgøres bevoksningen af hvidgran, som står meget klemt, samt af alm. røn. For begge gælder, at væksten er kraftigt hæmmet af vedbend. Nord for 'Festpladsen' består bevoksningen hovedsagelig af mirabel og sildig hæg. Sidstnævnte er blevet skåret kraftigt tilbage men fremstår nu med en del nye rodkud. Syd for Festpladsen findes 'egeskoven', som tidligere var præget af store ege, der stod ret tæt. Den sydvestligste del er dog blevet tyndet en del. Længere mod øst står eg dog fortsat ret tæt, her med en del sildig hæg og syren imellem. I den nordlige del langs vejen findes en del mirabel og udgåede elm. Området er blevet ryddet for 6-8 år siden og fremstår med tæt genvækst af diverse træarter.	
<u>Indsats:</u> Vedr. den vestlige del: Området her er præget af to forhold: Det er ret vindpåvirket, hvilket nok har bevirket valget af sitkagran, og der er stor synlighed fra kystsiden. Af hensyn til synligheden kan der foretages beplantning vest for husene af f.eks. tjørn, eg eller evt. sitkagran, som er forholdsvis vindtålende arter. Desuden bør granerne udtyndes, således at der bliver mere lysåbent mellem husene. Derved kan der blive mulighed for bedre opvækst af evt. eksisterende løvtræer, eller der kan foretages plantning af sådanne – f.eks. eg eller bøg. På langt sigt kan de erstatte granerne helt. Ved 'egeskoven': Her er sket en udtynding, som på sigt vil forynge egen. Længere inde mod øst står enkelte store eg samt en del mindre træer, som giver et vist præg af <i>krat</i>. De store ege tillades at stå tilbage, og den opvoksende genvækst af eg og røn hjælpes til over tid at genskabe området som egentlig egekrat. I den sydøstlige del af området findes en del sildig hæg, som skal fjernes helt. Ligeledes findes et enkelt område med tæt opvækst af hybenrose. Her følges samme fremgangsmåde som anvist ved område 2.	

Område 5	Den nordvestlige skrænt ud mod fjorden
<u>Beskrivelse:</u> Området er tæt tilgroet med pil og hindbær. Der er for nylig sket udtynding af pilebuskene, men disse er ved at gro til igen. Der findes desuden flere hyldebuske.	
<u>Indsats:</u> På sigt ønskes på skrænten en mosaik af lysåbne partier vekslende med lave buske som f.eks. hylde, havtorn og enkelte eg. De eksisterende pil ryddes med buskrydder, og de ønskede arter plantes. Dette gøres dog først, når områdets status efter § 3 er afklaret.	

Område 6	Området mellem hus nr. 17, 18, 23 og 25
<u>Beskrivelse:</u> Området er i den nordlige del væsentligst karakteriseret ved de ret høje contortafyr samt enkelte høje eg og sildig hæg med dårligt udviklede kroner. Disse har været tæt ved at udvikle sig til højskov, indtil der blev tyndet ud i 2008.	

I den sydlige del af området består bevoksningen i højere grad af hvidgran og fyr. I kanten langs vejene findes en del hybenroser. Her er der sket en indsats enkelte steder i form af rydning af fyr.

Indsats:

I den nordlige halvdel bør der forsigtigt tyndes yderligere ud, således at der skabes lysåbne områder, og så de fældede eg kan få mulighed for at skyde igen og udvikle en mere naturlig busk-form.

I den sydlige del kan der tyndes ud blandt graner og fyr over flere år, så de enkelte løvtræer kan udvikle sig bedre. I vindpåvirkede områder kan enkelte fyr lades urørt. Hvor der findes kraftige hybenbevoksninger omkring unge løvtræer, bør disse bevoksninger skæres helt ned og holdes i ave, så træerne kan udvikle sig mere fyldigt, og i øvrigt følges forskrifterne nævnt under område 2.

Område 7	Hele det østlige sommerhusområde bortset fra det lave kærområde med birk ud mod den østlige vej.
<u>Beskrivelse:</u> I den nordligste tredjedel af området findes en dominerende bevoksning af store hvidgran samt enkelte contortafyr. Af denne er der ryddet noget de senere år. Herudover findes enkelte løvtræer, hovedsagelig røn og birk, enkelte eg samt flere steder bevoksninger af gyvel. I den midterste tredjedel af området findes der kun enkelte, mindre graner, men til gengæld flere områder med lavt krat af bl.a. gyvel og sildig hæg. I den sydlige tredjedel findes enkelte store graner og enkelte områder helt tæt bevoksede med mindre graner. Ligeledes er der områder, hvor flere unge eg står ret tæt, hvorved de forhindres i at udvikle sig i bredden. Enkelte steder står relativt store eg og andre løvtræer forholdsvis tæt og er under risiko for at udvikle sig til højskov. Enkelte steder er bevoksningen stort set i overensstemmelse med lokalplan og visionerne i denne plejeplan. I det meste af den østlige del af området findes tætte bevoksninger af hybenrose.	
<u>Indsats:</u> De store og de mindre graner fjernes over en kortere årrække. Hvor bevoksningen af eg og andre løvtræer står ret tæt, tyndes disse over en kortere årrække, således at de unge træer får mulighed for at udvikle sig. Ved områderne med større ege, tyndes disse ligeledes, således, at der bliver mere lysåbne forhold, og nye, unge træer kan udvikle sig lavt og bredt. Hvad angår områderne med hybenrose behandles disse som anvist ved område 2,	

Område 8	Det lavtliggende område sydøst for område 7 ud til vejen
<u>Beskrivelse:</u> Området ligger uden for lokalplanområdets afgrænsning. Det fremtræder ret tæt bevokset med større birketræer.	
<u>Indsats:</u> Der foreligger ikke nogen umiddelbar vedligeholdelsespligt. Det er dog en vision, at området i højere grad kommer til at bære præg af kær. Birken bør derfor tyndes kraftigt ud over en årrække, således at kær-områdets natur-	

lige hydrologi genskabes.

Område 9	Hele den sydlige spids af Navet samt øst og nordvest for Navet 46
<u>Beskrivelse:</u> Området ligger uden for lokalplanområdets afgrænsning. Området er udpeget som strandeng efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det fremtræder imidlertid i højere grad som strandoverdrev med enkelte, solitære røn og bjergfyr og med en karakteristisk bevoksning af lyng og forskellige græsser.	
<u>Indsats:</u> Der foreligger ikke nogen umiddelbar vedligeholdelsespligt. Det er dog en vision om, at området i højere grad skal være præget af de arter, der er karakteristiske for naturtypen strandoverdrev. Et væsentligt element for dette ville være at afslå eller få afgræsset området, således at lyngen kunne forynges, ligesom lyngen generelt ville få bedre forhold pga. nedsættelsen af jordens indhold af næringsstoffer. En sådan indsats kombineret med gentagen afslåning vil også kunne udrydde den voksende bevoksning med hybenrose, som truer lyngen og de hjemmehørende urte- og græsarter. En pleje i form af græsning med får ville samtidig kunne fremhæve de enestående fordybninger, der forekommer langs den østlige strandkant, som er resterne af fortidens grubehuse. Ud over at tydeliggøre disse i landskabet ville en afgræsning kunne genskabe noget af det rige plantesamfund, der normalt vil karakteriserer et sådant område med stor variation i lys/skygge, fugt/tørke.	

Oversigtskort over matr. nr. 63a og Navet

